

Eksportundersøkelsen 2019

Eksportverdien av de norske kinofilmene fra 2017

Eksportundersøkelsen 2019

- Undersøkelsen omfatter 33 norske kinofilmer med premiere mellom 1. januar og 31. desember 2017. Av disse var det ti barnefilmer og åtte dokumentarer.
- 23 av 33 filmer er solgt til utlandet.
- Den samlede verdien av den norske filmeksporten i 2017 er beregnet til å være på 78 millioner kroner. Dette er en nedgang på 25,4 millioner kroner fra 2016, som var det høyeste tallet registrert siden undersøkelsens oppstart i 2002. Av de 78 millionene utgjør forhåndssalg 39,4 millioner (50,4 prosent) og etterhåndssalg 38,6 millioner kroner (48,6 prosent).
- De tre filmene med høyest eksporttall solgte film for over 38 millioner kroner. Dette er under halvparten av eksportverdien til de tre største filmene foregående år.
- Markedet for salg av film på det internasjonale markedet er ustabil og preget av svingninger. Publikumpotensialet til de enkelte filmene har mye å si for den samlede eksportverdien til norsk film det enkelte året.

Bakgrunn

Norsk Filminstitutt (NFI) har siden 2005 gjennomført undersøkelser av eksporttall for norske kinofilmer. Den første undersøkelsen omfatter årene 2002 til og med 2004. Siden har undersøkelsen vært gjennomført hvert år. Til sammen danner undersøkelsen en historisk serie fra og med kalenderåret 2002.

Formål

I St. meld nr. 30 (2014-2015) *En framtidsrettet filmpolitikk* legges det vekt på at et marked utenfor Norge vil øke filmbransjen sitt inntekspotensial og bidra til å styrke økonomien i bransjen. Formålet med eksportundersøkelsen er å følge utviklingen i utenlandssalget av norsk kinofilm og undersøke om denne utviklingen samsvarer med de filmpolitiske målsettingene.

Omfang, metode og avgrensninger

Årets undersøkelse omfatter 33 norske kinofilmer med premiere i kalenderåret 2017. Opplysninger om de enkelte filmene er hentet inn fra de respektive produsentene, og er i hovedsak basert på salgsoppgaver som produsentene mottar fra sine salgsagenter. Spesifikt har vi bedt produsentene gi oss følgende opplysninger om de enkelte filmene:

- Verdi av salg til norske og utenlandske markeder for alle utnyttingsvinduer før fradrag av MG¹, salgskommisjon og kostnader.
- Hvordan salgene fordeles seg på forhånds- og etterhåndssalg

Tall for enkeltfilmer behandles konfidensielt. Eksportinntektene rapporteres på, som i tidligere undersøkelser, kun i akkumulerte størrelser.

Det er viktig å understreke at eksportundersøkelsen ser på den totale eksportverdien til norsk filmproduksjon. Den totale salgsværdien som blir oppgitt er kalkulert som et bruttobeløp – før kommisjon/MG til salgsagentene er trukket fra. Eksportverdien er med andre ikke identisk med de faktiske inntektene produsentene sitter igjen med etter salg til utlandet.

Det finnes flere mulige feilkilder i det innsamlede datamaterialet. Produsenter kan utelate eller glemme å inkludere inntektskilder, f.eks. MG, som kan føre til en underrapportering av salgsinntekter. Tidshorizonten utgjør en annen mulig feilkilde, da det gjerne kan ta lang tid før en film får utnyttet sitt fulle markedspotensial gjennom ulike distribusjonsvinduer. Dette er årsaken til at undersøkelsen gjennomføres to år etter premieredato. Samtidig kan det ikke utelukkes at enkelte filmer fortsatt ikke har nådd sitt fulle salgspotensial.

På bakgrunn av disse, og andre forbehold, presiseres det at eksportundersøkelsen kun er ment til å gi et oversalg over verdien av salg av norsk film til utlandet. Undersøkelsen er ikke ment å gi en eksakt verdi, men presenterer et så godt bilde av situasjonen som mulig. Metoden som benyttes angir et forsiktig estimat. Gitt forbeholdene er det grunn til å tro at tallene som presenteres er underrapporterte. Salg av rettigheter skjer ofte i utenlandsk valuta. I undersøkelsen er disse beløpene, hvor mulig, omgjort til norske kroner etter Norges Banks vekslingskurs for da salget ble gjennomført. For de salgene hvor dette ikke er datofestet benyttes gjennomsnittlig vekslingskurs for 2017-2018.

---

¹ MG (minimumsgaranti) er en garanti for fremtidig inntekt salgsagenten betaler produsenten når kontrakten blir inngått. Siden signering av en MG innebærer risiko for salgsagent, blir de i hovedsak brukt i tilfeller der salgsagenten ønsker å sikre seg rettighetene til en antatt lukrativ film.

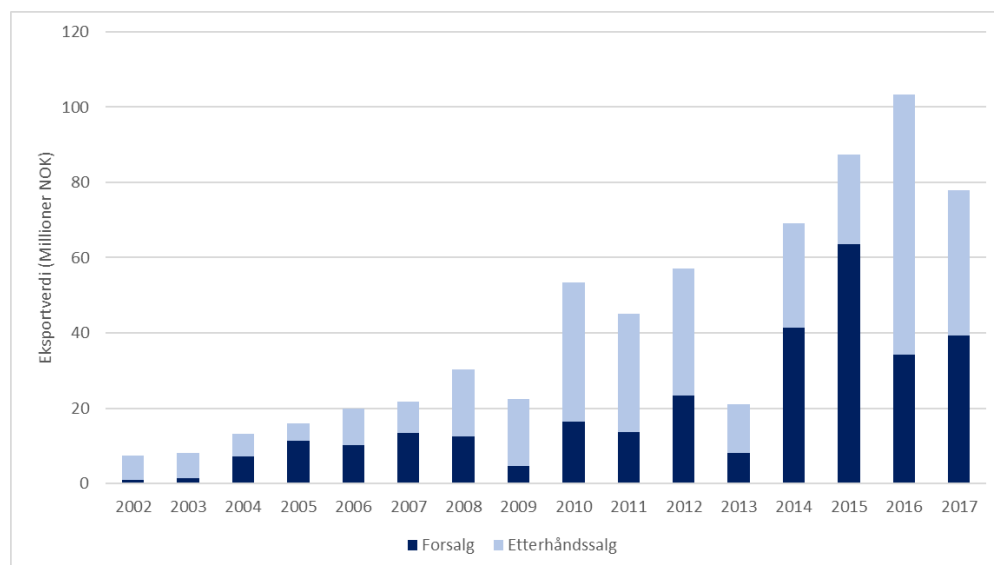
Resultat

Den samlede eksportverdien for norske kinofilmer med premiere i 2017 er beregnet til å være 78 millioner kroner. Dette er den tredje høyeste verdien målt siden undersøkelsens oppstart, og nesten en tidobling siden oppstartsåret 2002². Av de 78 millionene var 38,6 etterhåndssalg og 39,4 forhåndssalg. Dette følger reversering av en trend man så i 2014 og 2015 hvor forhåndssalget utgjorde en stadig større majoritet av det totale salget. For en oppsummering av eksportverdiene siden undersøkelsens oppstart se tabell 1 og figur 1. For filmene i utvalget se tabell 2.

Tabell 1- Eksportverdi, norske kinofilmer, 2002-2017. Beløp i millioner kroner.

År	Forsalg	Etterhåndssalg	Total eksportverdi	Antall filmer
2002	1,0	6,4	7,4	16
2003	1,5	6,6	8,1	17
2004	7,1	6,0	13,1	18
2005	11,3	4,6	15,9	19
2006	10,1	9,8	19,9	20
2007	13,4	8,3	21,7	22
2008	12,5	17,9	30,4	21
2009	4,6	17,9	22,5	22
2010	16,4	36,9	53,3	25
2011	13,6	31,4	45,0	32
2012	23,3	33,7	57,0	23
2013	8,2	12,8	21,0	24
2014	41,5	27,7	69,2	34
2015	63,6	23,7	87,3	23
2016	34,2	69,1	103,4	24
2017	39,4	38,6	78,0	33

Figur 1 – Utvikling i eksportverdi av norske kinofilmer, 2002-2017

² Justert for inflasjon var eksportverdien i 2002 10,4 millioner. Det er med andre ord over ti ganger så høy eksportverdi, også når man justerer for inflasjon.

Tabell 2 – Norske premiefilmer 2017

Film	Produksjonsselskap
Den 12. mann	Nordisk Film Production
Skyggenes dal	Film Farms
Dødsårsak ukjent	Manifesto film
Natta pappa	Indie Film
Ekspedisjon knerten	Paradox Film
Karenina & I	Orto Polare
Hjertestart	Motlys
Tungeskjærerne	Medieoperatørene AS
Det norske hus	Beacon Isle Productions
Kings Bay	Filmkameratene
Fluefangeren	Storyline Pictures
Kurt Josef Wagle	Tappeluft
Montebello	Drama Einar
Gjengangere	Wanted Film Mola Production AS
Drib	Bacon OSL AS
Barndom	Speranza Film
Fra Balkongen	Mer Film
Hoggeren	Mer Film
Hva vil folk si	Mer Film
Oskars Amerika	Original Film
Hjemløst	Woodworks Film Company AS
Juleblod	Sanctum Film
Trio	Nordic Stories
Lyst	Eske & Horn Filmproduksjon
Elias og Storegaps hemmelighet	Animando
Sammen om drømmen	Fenomen TV Film og Scene
Gråtass - redder gården	Cinenord Kidstory
Karsten & Petra på tur	Cinenord Kidstory
Karsten og Petra lager teater	Cinenord Kidstory
Askeladden - I Dovregubbens Hall	Maipo Film
Thelma	Motlys
Prebz og Dennis the Movie	North Sea Productions AS
The rules for everything	Motlys

Historisk utvikling

Den historiske oversikten i eksportverdien til norske kinofilmer kan observeres i figur 1. Man observerer at man etter et svakt år for eksport av norsk film i 2013 hadde en jevn og sterk vekst i eksportverdien de tre påfølgende årene. I 2017 ser man en nedgang sammenliknet med 2015 og 2016, men man har fortsatt langt høyere eksportverdi sammenliknet med 2013. Resultatene fra og med 2013 tyder med andre ord på at den lave eksportverdien for 2013-filmene først og fremst var et uttrykk for tilfeldig variasjon, mer enn et varig brudd i utviklingen med høye og stigende eksportverdier. Akkumulert vekstrate³ for perioden er på totalt 17 prosent.

Drivkrefter

Grunnleggende kan økning eller reduksjoner i eksportverdien knyttes til to ulike forhold, endring i volum (antall filmer) eller endring i pris og/eller antall salg per film. Endring i volum kan igjen enten komme som følge av at flere filmer produseres, eller at flere av de produserte filmene blir eksportert.

Norsk films potensiale på det internasjonale markedet styres av en rekke faktorer i og utenfor kontrollen til produsenter og distributører. Makroøkonomiske forhold, f.eks. endringer i valutakurs, økonomisk vekst og nedgang m.m. vil påvirke norsk films eksportpotensial, og er utenfor aktørenes kontroll. Hvilke filmer som produseres, evne til å rette seg mot internasjonale markeder, knytte kontaktnettverk m.m. er derimot områder norske aktører kan påvirke. I tillegg til dette kommer teknologisk utvikling som f.eks. fremvekst av strømmetjenestene som vil påvirke konsummønstre globalt og som kan føre til økt konkurranse så vel som økte muligheter for eksport for norsk film.

Denne undersøkelsen har ikke som ambisjon å undersøke hvilke faktorer som har drevet vekst og eller nedgang av norsk films eksportverdi for filmene i utvalget.

Men noen nøkkelpunkter rundt fordelingen av filmene og salgsverdi kan man se direkte fra dataene, og kan være verdt å nevne:

- Antall filmer og total eksportverdi har svak eller ingen klar korrelasjon. Det vil at vekst i antall produserte filmer fra ett år til et annet fører ikke automatisk til høyere eksport. Det ble produsert ni flere filmer i 2017 enn i 2016, men eksportverdien var markant lavere.
- Figur 2 angir hvor mange filmer som befinner seg i ulike segmenter av total eksportverdi. Man kan se at det er en vekst i antall filmer som har en eksportverdi på mellom 5 og 10 MNOK. Det er og en film mindre som eksporterte for 20 millioner eller mer. Dette vil naturligvis ha en sterk påvirkning på det totale salget. Ellers holder fordelingen seg, justert for antall filmer totalt, ganske likt som foregående år.
- Fordelingen av det totale salget mellom de ulike filmene kan sees i figur 3. I 2017 utgjorde filmer med salg over 20 millioner kroner ca. 22 millioner kroner av den totale eksportverdien. Dette er en nedgang på 55 millioner kroner sammenliknet med toppåret 2016. Denne reduksjonen blir noe kompensert ved at man har seks filmer som eksporterte for mellom fem og ti millioner kroner, totalt førtifire millioner kroner. Samtidig er det et lavere antall filmer som eksporterte for mellom en og fem millioner. Nedgangen i eksportverdi mellom 2016 og 2017 er med andre ord først og fremst å finne i en nedgang i

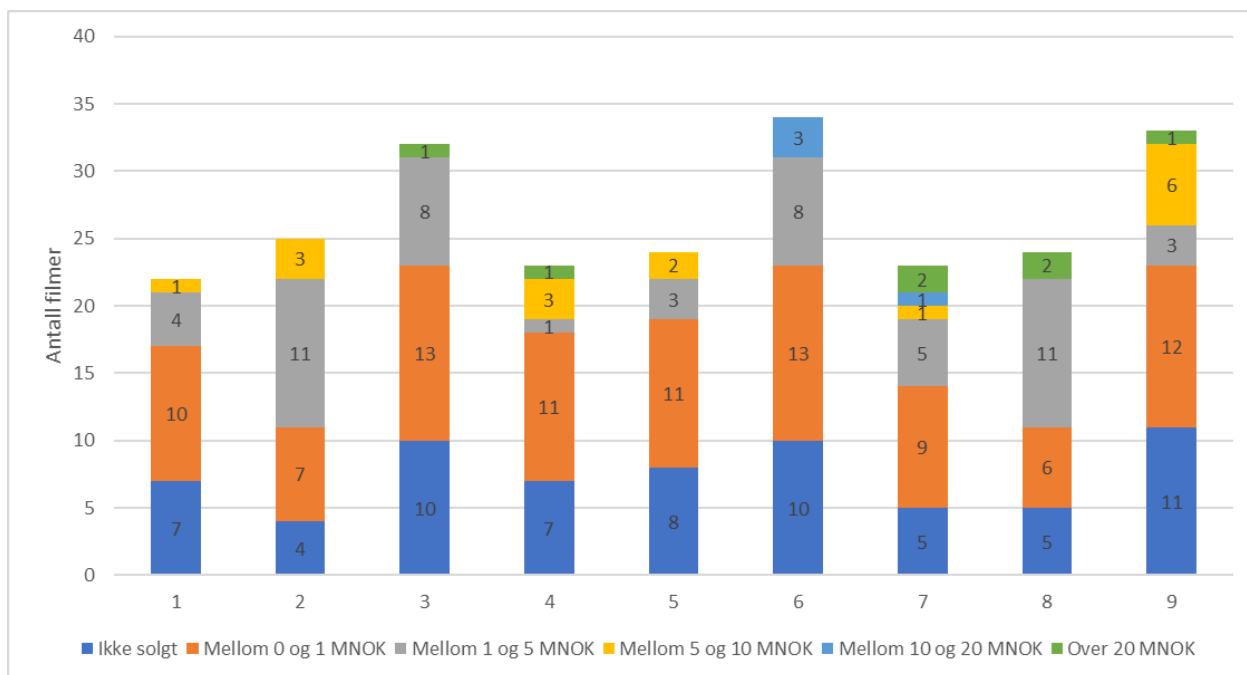
---

³ Akkumulert vekstrate eliminerer svingninger fra et år til et annet og gir et klarere bilde på tendenser og hvor sterke de er gjennom hele perioden.

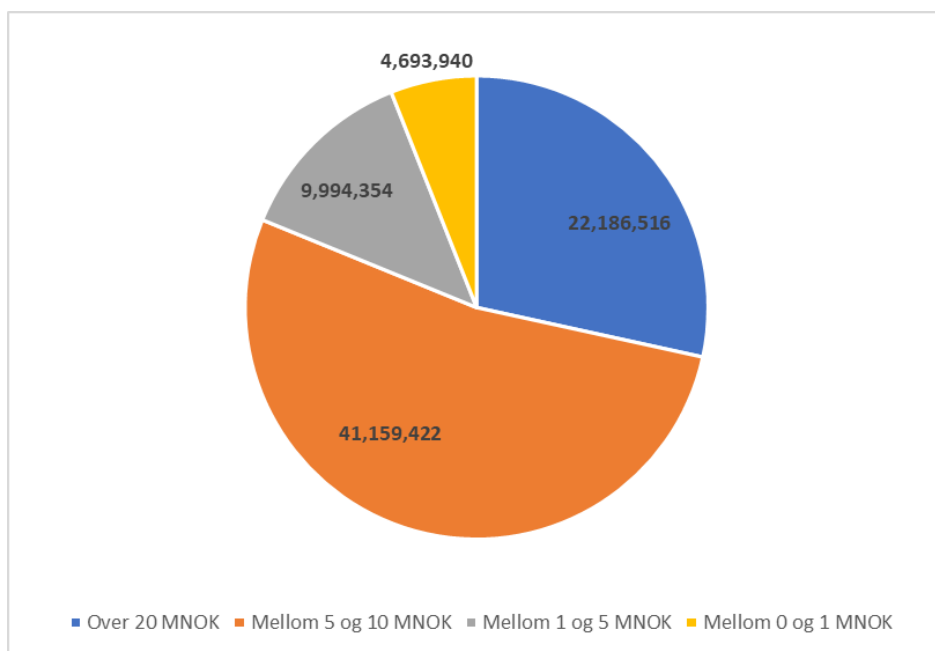
eksportverdi blant de største filmene og en reduksjon i antall filmer som eksporterte mellom en og fem millioner.

Det er samtidig viktig å påpeke at det lave antall filmer som sees på i undersøkelsen gjør at tallene er svært sensitive for tilfeldige variasjoner. Det er med andre ord usikkert om punktene over markerer en generell trend.

Figur 2 – Antall filmer etter salgsstørrelse

Figur 3 – Andel salg etter salgsstørrelse

Kinobesøk, Norge og utland

Eksporthverdien av norske kinofilmer består av alle salg av norske kinofilmer til utlandet. Ideelt sett skulle man hatt gode data hvor mye som er solgt til hvilken plattform og til hvilken pris. Men slik detaljert informasjon er vanskelig eller umulig å få tilgang til.

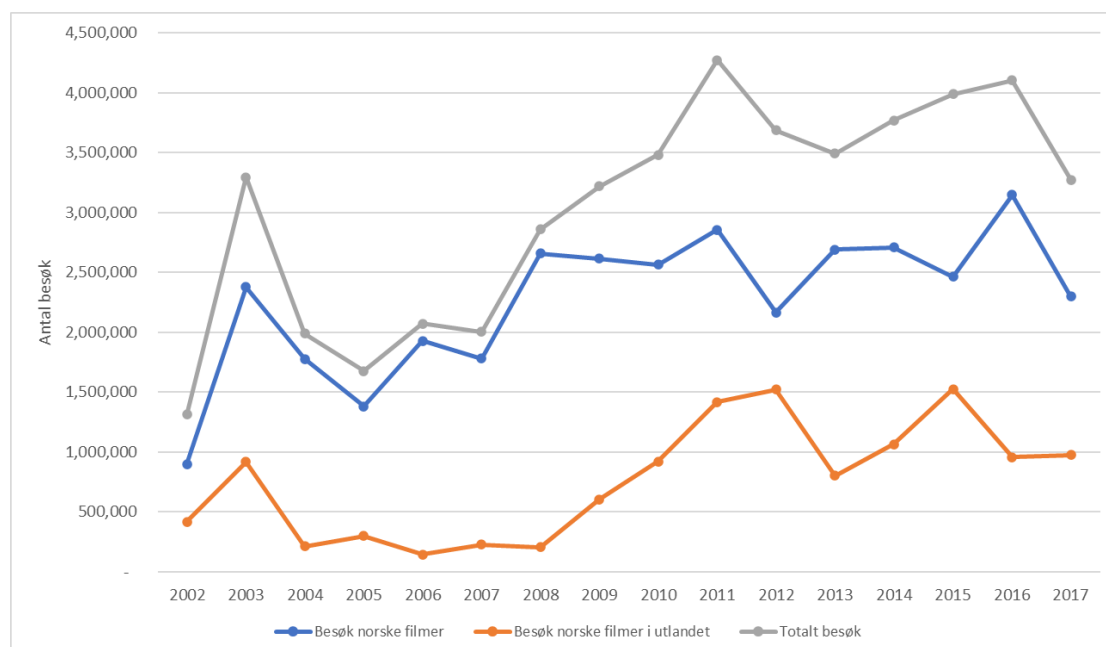
Ved hjelp av kinobesøksdatabasen Lumiere Pro kan vi kartlegge kinobesøket til norske filmer i utlandet⁴. I tillegg til Europa dekker nå databasen en rekke større internasjonale markeder⁵.

De norske kinofilmene med premiere i 2017 hadde betydelig lavere samlet besøk på kino i Norge sammenliknet med toppåret 2016. Men internasjonalt var resultatene like gode, ca. en halv million lavere enn toppårene 2011 og 2012. Det er allikevel godt over snittet gjennom perioden som ligger på ca. 750 000.

2017 viser en nedgang i den totale eksportverdien sammenliknet med rekordåret 2016. Denne nedgangen reflekteres ikke i besøket av norsk film på kino i utlandet. Det er rimelig å tolke dette dithen at en betydelig andel av utenlandssalg ikke er direkte relatert til kinobesøk, da 2017 hadde like høyt besøk som 2016, men langt lavere eksportverdi. Samtidig har vi sett at veksten i forhåndssalg som dominerende salgskanal som skjedde i 2014 og 2015 har siden reversert seg. Forklaringen ligger dermed ikke i store minimumsgarantier tilknyttet optimisme rundt internasjonalt kinosalg. Det store etterhåndssalg må stamme fra salg av rettigheter over andre plattformer enn kun kino med tilhørende omsetning.

Selv om gjenstår kino som den viktigste salgskanalen for spillefilm i Norge, og suksess på kino er etter alle solemerker fortsatt en god indikator for samlet interesse og etterspørsel etter norsk film i utlandet ser det ut til at salg gjennom andre kanaler blir stadig større andel av norske kinofilms eksportverdi.

Figur 4 – Samlet kinobesøk i Norge og utland, 2002-2017

⁴ Lumiere Pro er utviklet av European Audiovisual Observatory.

⁵ Argentina, Australia, Brasil, Canada, , Kina, Colombia, Hong-Kong, Japan, Sør-Korea, Mexico, New Zealand, Singapore, USA

Tabell 3 viser besøket til filmene i utvalget. Det var opp til flere filmer i utvalget som solgte flere billetter utenfor landegrensene. Hvis man sammenlikner topp tre blant de med mest besøk i Norge og internasjonalt ser vi at ingen filmer er å finne begge steder. Vi ser og at det var flere filmer uten internasjonalt besøk, 16 totalt, enn filmer uten internasjonalt salg, 11 totalt.

Tabell 3 – Norske premierefilmer med kinobesøk 2017 i Norge og utland

Film	Besøk Norge	Besøk Utland
Den 12. mann	641690	30781
Askeladden - I Dovregubbens Hall	359708	105277
Ekspedisjon knerten	155584	847
Sammen om drømmen	141648	96646
Hva vil folk si	139471	242499
Trio	137510	1460
Karsten & Petra på tur	136961	59921
Karsten og petra lager teater	108015	49584
Thelma	65509	212548
Elias og Storegaps hemmelighet	56925	109398
Adjø Montebello	56919	0
Barndom	44941	15507
Prebz og Dennis the Movie	41489	0
Kings Bay	27850	0
Kurt Josef Wagle og mordmysteriet på Hurtigruta	23499	0
Gråtass - redder gården	22494	6869
Tungeskjærerne	19788	0
Oskars Amerika	19388	8849
Natta pappa	16839	0
Hjertestart	16136	5307
Gjengangere	15978	0
Hoggeren	14768	0
Hjemsoekt	8648	22615
The rules for everything	7634	5579
Fluefangeren	7372	0
Fra Balkongen	6207	1096
Det norske hus	4856	0
Juleblod	4429	0
Skyggenes dal	4215	0
Karenina & I	3367	0
Drib	3041	0
Lyst	3014	0
Dødsårsak ukjent	2899	0

